

שִׂנְאַת חִנָּם

עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים וגו׳
(ישעיה ג. יב)

הָרִינוּ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ
יְשׁוּעוֹת בַּל נַעֲשֶׂה אֶרֶץ
(שם כו. יח)

מאת

יהושע זעליג דארמאַן.

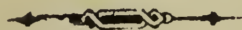
שִׂנְאַת חִנָּם

עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים וגו׳
(ישעיה ג. יב)

הָרִינוּ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ
יְשׁוּעוֹת בַּל נַעֲשֶׂה אֶרֶץ
(שם כו, יח)

מאת

יהושע זעליג דאָרמאַן.

ווילנא, תרס״ג, בדפוס י. פיראָזשניקאָוו.

СИНАСЪ ХИНОМЪ

т. е.

Напрасная Вражда.

Разсужденіе о Сіонизмѣ.

Изданіе З. Г. Дормана.

Вильна, Типографія И. І. Пирожникова, Завальная ул. д. № 1147.

Дозволено Цензурою 6-го Ноября 1902 г. Вильна.

זָדוֹן וּמְשׁוּגָה

דִיא גְמָרָא הַקְדוֹשָׁה זָאגְט אִין (יומא דף ט) דֶער עֶרְסְטֶער בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז חָרוּב גִיוָוארִין מַחֲמַת עֶס אִיז גִיוֶוען אִין זַיין צַייט דִיא זִינְד פוּן עֲבוֹדָה זָרָה גִלוּי עֲרָיוֹת, אוּנ שְׁפִיכוּת דָמִים.

דֶער אַנְדֶערֶער בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז חָרוּב גִיוָוארִין מַחֲמַת אִין זַיין צַייט אִיז גִיוֶוען שִׂנְאַת חִנָם, זֶעהְן מִיר אַז שִׂנְאַת חִנָם אִיז אַזָא גְרוֹיסֶע עֲבֵירָה וִויא דִיא דְרַייא גְרֶעסְטֶע עֲבֵירוֹת, אוּנ אִיבֶּער דִיא זִינְד פוּן שִׂנְאַת חִנָם זַיינֶען מִיר פַאר טְרִיבִּין גִיוָוארִין פוּן אוּנְזֶער לַאנְד אוּנ מִיר לַיידִין דַאדוּרְךְ פִיל אַנְגְסְט אוּנ צָארִין אוּנ פַּיין; אוּנ אוּנְזְ אִיז פִינְסְטֶער אוּנ בִּיטְטֶער אוּנ מִיר שְׁרַייעֶן אָה וֵוייא גִישְׁרִיעֶן צוּא אוּנְזֶערֶע בִּיטְטֶערֶע יָאהְרִין, מִיר זוּכִין הִילְף אָבֶּער מִיר גִיפִינֶען נָאךְ מֶער צָארִין. אוּיס שְׁרַייבֶּען אוּנְזֶערֶע בִּיטְטֶערֶע צָרוֹת אִיז נִיט מֶעגְלִיךְ, אוּנְזֶערֶע אָרֶעמֶע בְּלוּט אִיז אוּמְזִיסְט פַאר גָאסִין גִיוָוארִין וִויא וַואסֶער, מִיר זַיינֶען אִיבֶּער גִיקוּמֶען פִיל אִינְקְווִיזִיצְיֶעס, מֶען הָאט אוּנְז גִיָאגְט אוּנ גִישְׁלָאגֶען, גִיבְּרֶענְט אוּנ גִיבְּרָאטֶען אוּנ דָאס הָאבִּין מִיר גִילִיטִין נוּר פַאר דִיא זִינְד פוּן שִׂנְאַת חִנָם, אוּנ וֶוען מִיר וָואלְטֶען זִיךְ הִיטִין פוּן דִיא גְרוֹיסֶע עֲבֵירָה שִׂנְאַת חִנָם וַואלְטֶ

גָאט ב"ה אוֹיף אוּנְז רַחֲמָנוֹת גִיהַאט אוּנ וָואלְט אוּנְז אוֹיכ-לֵייזְעֶן אוּנ בֶּעפְרַייֶען פוּן אוּנְזֶער בִּיטְטֶערֶע אוּנ פִינְסְטֶערֶע לַאגֶע. אוּנ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נָאךְ נִיט גִינוּג וָואס דִיא גְרוֹיסֶע עֲבֵירָה שִׂנְאַת חִנָּם הֶערְט בַּייא אוּנְז נִיט אוֹיף שְׁטַארְקְט זִיא זִיךְ בַּייא אוּנְז נָאךְ מֶעהר.

צַייט זֶעכְּס יָאהר וִויא עֶס הָאט זִיךְ אָן גִיפַאנְגֶען בַּייא אוּנְז גָאר אַ נַייֶע שִׂנְאַת חִנָּם, עֶס הָאט זִיךְ גִיפוּנֶען אד"ר הערצל אוּנ זָאגְט אַז עֶר וֶועט אָפּ קוֹיפֶען בַּייא טֶערְקַאי פַּלֶשְׁתִּינָה אוּנ עֶר וֶועט מַאכֶען פַאר אִידֶען אַמְלוּכָה; עֶס הָאבֶען זִיךְ גִיפוּנֶען מֶענְשֶׁען פוּן יוּנְגֶען דוֹר אוּנ הָאבֶען זִיךְ אַיין גֶעטְרוֹיֶעט אִין הערצל'ן אוּנ גְלוֹיבֶּען אַז אַלֶעס וָואס עֶר זָאגְט, אִיז רִיכְטִיג, אוּנ זַייא רֶעכֶענֶען אַז עֶר מַאכְט אוּנְזֶערֶע אָרֶעמֶע אִידֶעלַאךְ גְלִיקְלִיךְ, אוּנ וֶוער עֶס גִיהֶערְט נִיט צוּא זַייֶער שֶׁעקְטֶע פֶּער-אַכְטֶען זַייא אִים אוּנ טְרָאגֶען אוֹיף אִיהם שִׂנְאַת חִנָּם, אוּנ דִיא שֶׁעקְטֶע הָאבִּין זִיךְ אַנָאמֶען גִיגֶעבֶּען צִיוֹנִיסְטִין אוּנ זַייא רֶעכֶענֶען בַּייא זִיךְ אַז זַייא הָאבֶּען רֶעכְט, וָוארוּם וִויא וַויל דָאס נִיט אַ אִיד אַז אִידֶען זָאלֶען הָאבֶּען אַמְלוּכָה?

דִיא גֶעגְנֶער פוּן דִיא צִיוֹנִים דָאס זַיינֶען דִיא מַאֲמִינִים יְרֵאִים וַחֲרֵדִים זָאגֶען אַז דֶער פְּלַאן וָואס הערצל מַאכְט, אִיז גָאר אַ פוּסְטֶער אוּנ דָאס אִיז נוּר אַבֶּעטְרוּג אוּנ הערציל זוּכְט נוּר אוֹיס נַארִין בַּייא אִידֶען זַייֶער לֶעצְטֶע בִּישֶׁעלֶע אָרֶעמֶע בְּלוּט אוּנ אִיהם אַרְט גָאר נִיט פַאר אִידֶען אוּנ עֶר אִיז גָאר אַשׂוֹנֵא יִשְׂרָאֵל אוּנ עֶר וִויל אִידֶען אַרַיין פִיהרֶען אִין אַ סַכָּנָה אוּנ זַייא גִיפִינֶען בַּייא זִיךְ אוֹיךְ אַז זַייא הָאבֶּען רֶעכְט.

אַז מִיר זָאלֶען זִיךְ גוּט בַּארֶעכֶענֶען זוּכֶען בֵּיידֶע צְדָדִים נוּר אַ טוֹבָה פַאר דִיא אָרֶעמֶע אִידֶען אוּנ דִיא בֵּיידֶע צְדָדִים דַארְפֶען גָאר זַיין דִיא בֶּעסְטֶע גוּטֶע פְרַיינְד, וָוארוּם דֶער גְרֶעסְטֶע גֶעגְנֶער פוּן דִיא צִיוֹנִים וָואלְט גִיוִויס וֶועלִין אַז דִיא צִיוֹנִים זָאלִין אוֹיס פִיהרֶען זַייֶער פְּלַאן אוּנ עֶר וִוינְשְׁט זִיךְ

אַז מֶען זָאל בֶּעסֶר פוּן אִיהם לַאבֶען אוּנ זָאגִין ווִיא נַארֶעס עֶר אִיז גִיוֶועז אַז עֶר אִיז גִיוֶועז אַגֶעגְנֶער דִיא צִיוֹנִים.

עֶס אִיז אַהֵיילִיגֶער חוֹב אוֹיף יֶעדֶער אִידֶען אַז מֶען זָאל זֶעהן אַז בֵּיידֶע צְדָדִים זָאלִין צוּא זַאמֶען קוּמֶען אוּנ זָאלִין זִיךְ דוּרְךְ רֵיידִין אוּנ זִיךְ בַּארֶעכֶענֶען וֶוער עֶס הָאט רֶעכְט. אוּנ אוֹיב דִיא צִיוֹנִיסְטִין הָאבִּין רֶעכְט, דַארְפֶען אַלֶע צוּשְׁטֵיין צוּא זֵייעֶר פְּלַאן אוּנ הֶעלְפִין מִיט אַלֶע מֶעגְלִיכְקַייט, אוּנ אוֹיב דִיא גֶעגְנֶער פוּן דִיא צִיוֹנִים הָאבִּין רֶעכְט דַארְפֶען אַלֶע אָפְּשְׁטֵיין פוּן ד"ר הערצל, אָדֶער דִיא צִיוֹנִים דַארְפֶען אוֹיס בֶּעסֶערִין דִיא פֶּעלֶערִין וָואס עֶס אִיז גִיוֶועזְן בִּיז אַהֶער בַּייא דִיא צִיוֹנִים אוּנ עֶס זָאל זַיין שָׁלוֹם אוּנ אַלֶע אִידֶען דַארְפֶען זָארְגֶען אוּנ זוּכֶען טָאהן גוּטֶעס אוּנְזֶערֶע אָרֶעמֶע אִידֶעלַאךְ אוּנ זוּכֶען מִיטְלֶען צוּא פַאר בֶּעסֶערֶען אוּנְזֶער אָרֶעמֶע פִינְסְטֶערֶע בִּיטֶערֶע לַאגֶע.

אִיךְ הָאבּ גֶעפוּנֶען פַאר אַ חוֹב אוֹיס צוּא שְׁרַייבֶּען דִיא אוּרזַאכֶע פַאר וָואס דִיא יְרֵאִים וַחֲרֵדִים שְׁטֵייעֶן גֶעגֶען דִיא צִיוֹנִים. אוּנ דַאן קֶענֶען דִיא צִיוֹנִים אוֹיף וַוייזֶען אַז זֵייא הָאבֶּען רֶעכְט אָדֶער זֵייא וֶועלֶען פֶערְרִיכְטֶען דִיא פֶּעלֶערִין אוּנ דַאן וֶועט זַיין אַטוֹבָה פַאר כְּלַל יִשְׂרָאֵל אוּנ עֶס וֶועט זַיין שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל.

דִיא יְרֵאִים וַחֲרֵדִים רֶעכֶענֶען אַז דִיא גַאנְצֶע גֶעשִׁיכְטֶע פוּן הערצל'ן אִיז דָאס נוּר אַפַּאלְשֶׁע מַאסְקֶע אוּנ דוּרְךְ פֶערְשֵׁיידֶענֶע פַאלְשֶׁע מַאסְקֶעס הָאבֶּען אִידֶען גֶעהַאט פִיל מָאהל גְרוֹיסֶע צָרוֹת אוּנ זֵייעֶר אָרֶעם בְּלוּט אִיז פִיל אוּמְזָאנְסְט פַאר גָאסֶען גֶעוָוארֶען.

דִיא גִיפֶערְלִיכְסְטֶע פַאלְשֶׁע מַאסְקֶע אִיז וֶוען אַפַאלְשֶׁער מֶענְשׁ זָאגְט צוּם פָאלְק: „אִידֶען אִיךְ וִויל אַייךְ גְלִיקְלִיךְ מַאכֶען" אוּנ טְרַאכְט אִין הַארְצֶען גָאר אַנְדֶערְשׁ... גְרַאדֶע פַאר קֶערְט... פוּן אַזַא פַאלְשֶׁע מַאסְקֶע קֶען שׁוֹין קֵיין גוּטֶעס נִיט אַרוֹיס קוּמֶען, צוּא אוּנְזֶער בֶּעדוֹיעֶרִין זֶעהן מִיר אַז דִיא פַאלְשֶׁע

מאסקע האט גליק, זיא פאר פיהרט פיל מענשען אין אטיפע בלאטע אריין ...

עס איז אפילו קיין וואונדער ניט וואס מענשען לאזען זיך אפנארען פון דיא פאלשע מאסקע ... ווייל זיא איז אויסערליך זייער שיין ... דיא טריפה מויל רעט זיסע רייד, מיט אירע פאלשקייט באקומט זיא אונבארעכענטע גידריקטע מענשען וואס הארכען צו אירע פאלשע נארעשע פלענער זייא לאזען זיך פיהרען פאר'ן נאז, ביז זיא פירט זייא אריין אין גרעסטען אומגליק ...

איך גיפין זיך פאר אחוב צוא טאהן וויא הלל האט געזאגט במקום שאין אנשים השתדל להיות איש (אבות פרק שני מ"ה) אונ דארום האב איך גיפונען פאר א חוב צו זוכען מיטלען אראפ צורייסען דיא פאלשע מאסקע וואס ד"ר הערצל טראגט שוין עטליכע יאהר אונ וואס ווייטער פאנגט ער מעהר מענשען אומשולדיגע אין זיין גיפערליכען נעץ, אומשולדיג גייען זייא כצאן לטבח יובל וויא דיא שעפסעלע גייט צוא דער שחיטה, איך פאר שטייא אפילו גוט אז ער מיט זיין שעקטע וועלען גיין געגען מיר מיט א מלחמה אונ דיא שווערסטע אונ גיפערליכסטע מלחמה איז צו האלטען מלחמה מיט משוגעים, ווען דוא ווילסט דעם משוגענעם ראטירען פון זיין אומגליק גייט ער געגען דיר מיט אמלחמה אונ ווארפט שטיינער, נור וואס זאל איך טאהן אז איך זעה אז הערצל מאכט אגרויסען באטרוג אונזער ארעמע פאלק, אונ ער וויל אוועק נעהמען פון אונז אונזער גאנצע עהרע, אונזער גאנצען איינענם, ער וויל אונז אפרייסען אין גאנצען פון אונזער אמונה אונ תורה ער וויל אוועק נעמען פון אונז אונזערע אומשולדיגע קינדער אונזערע פרויען ... קען איך ניט שווייגען אונ איך בין מחויב אפילו זיך מוסר נפש זיין אונ שרייען אידען האט רחמנות אונ זעהט זיך ארום, ריזיקירט ניט מיט אונזערע ארעמע פאר

שְׁוואַכְטֶע פָאלְק מִיר שְׁטֵייעֶן אִין אַ גְרויסֶען גֶעפַאהר אונ גָאט ב"ה זָאל אוּנְז הֶעלְפֶען אִין דֶער בִּיטֶערֶער צַייט...

הערצל הָאט אַנָאמֶען גֶעגֶעבֶּען זַיין פַאלְשֶׁע מַאסְקֶע „מְדִינַת הַיְהוּדִים", דֶער נָאמֶען אַלֵיין אִיז אוֹיךְ גִיפֶערְלִיךְ פַאר אִידֶען... דִיא מַאסְקֶע „מדינת היהודים" אִיז אַגְלֶעזֶערְנֶע וֶוער עֶס הָאט אוֹיגֶען אִין קָאפּ זֶעהט וִויא הערצל לַאכְט זֵייעֶר שְׁטַארְק פוּן אוּנְזֶערֶע אָרֶעמֶע אִידֶעלֶעךְ, עֶר רֶעט אֲפִילוּ אַבִּיסֶעלֶע פַאר שְׁטֶעלְט כְּלוֹמֶר'שְׁט וִויא עֶר וָואלְט זַיין דֶער גְרוֹיסֶער אִידֶעשֶׁער פַּאטְרִיָאט, נוּר דוּרְךְ דִיא גְלֶעזֶערְנֶע מַאסְקֶע זֶעהט יֶעדֶער לֶעזֶער צוּא וֶועלְכֶען אַרְט עֶר צִילְט זַיינֶע פַארְגִיפְטֶעטֶע גִיפֶעהרְלִיכֶע פַּיילֶען, עֶר וִויל נוּר אַרַיין שִׁיסֶען אִין אוּמְשׁוּלְדִיגֶע אָרֶעמֶע עֶרְלִיכֶע הֶערְצֶער, עֶר וִויל אוֹיס רַייסֶען פוּן זֵייעֶרֶע רֵיינֶע הֶערְצֶער דִיא אֱמוּנָה אִין גָאט ב"ה אוּנ דִיא הֵיילִיגֶע תּוֹרָה וָואס דָאס אִיז אוּנְזֶער גַאנְצֶער לֶעבֶּען, אָן דִיא תּוֹרָה זַייגֶען מִיר חַס וְחָלִילָה טוֹיט, אוּנ וִויל זֵייא מַאכֶען פַאר אֶמֶת'ע בּוֹיעֶרִין קְרֶעפָּאסְטְנִיֶע פָּאדַאנֶעס אוּנ וִויל אַוֶועק נֶעמֶען פוּן אוּנְז אוּנְזֶערֶע רֶעכְטֶע פוּן מֶענְשֶׁען...

צוּא שְׁטְרֵיינְגֶע קְרִיטִיק — וֶועט דֶער לֶעזֶער זָאגֶען, אַזַא שְׁרֶעקְלִיכֶע אִידֶעֶע זָאגֶען אוֹיף ד"ר הערצל דָאס עֶר וִויל אוֹיס רַייסֶען פוּן דִיא אִידִישֶׁע הֶערְצֶער דִיא אֱמוּנָה אִין גָאט ב"ה אוּנ אִין זַיין תּוֹרָה, מוּז מֶען וַוייזֶען רִיכְטִיגֶע פַאקְטֶען רִיכְטִיגֶע בֶּעוַוייזֶע, וֶוען נִיט קֶען מֶען אַזֶעלְכֶע וֶוערְטֶער אָן נֶעמֶען אַלֶעס שֵׁם רַע.

אִיר טְהַייעֶרֶע לֶעזֶער אִיר הָאט רֶעכְט, אִיךְ בִּין פַּארְטִיג מוּכָן וּמְזוּמָן אַייעֶר שְׁטְרֵיינְגֶען וואוּנְשׁ צוּא עֶרְפִילֶען, אִיךְ וֶועל אַייךְ נִיט זָאגֶען וָואס מֶענְשִׁין רֵיידֶען אוּנ דֶערְצֶעהלֶען פוּן אִיהם, וַוייל קֵיינֶער אִיז נִיט מְחוּיָב צוּא גְלוֹיבֶּ'ן וָואס מֶען רֶעט וָואס מֶען דֶערְצֵיילְט; נוּר אִיךְ וֶועל אַייךְ וַוייזֶען פוּן זַיין מדינת היהודים, וָואס עֶר אַלֵיין שְׁרַייבְּט וָואס עֶר אַלֵיין זָאגְט

וועט איר זעהן אז מיינע רייד. איז ריכטיגע אונ יעדער פער-שטענדיגער מענש וועט זאגען אז איך טראכט ניט אוים חלילה, איך וועל נור איבערזעצין דיא ווערטער וואס ער אליין שרייבט אין זיין מדינת היהודים אונ דיא גרויסע בעוואוסטע חברה תושיה האט איבער געזעצט מיט זיין באפעל זיין מדינת היהודים ריכטיג ווארט אין ווארט אונ דיא חברה תושיה איז אנטווארטליך פאר דיא ריכטיגקייט.

איך פארשטייא ניט, וועט ווייטער דער לעזער זאגין, ווען דער „מדינת היהודים" איז אזא פאלשע מאסקע ווארום האט דיא חברה תושיה דאס איבער געזעצט אזעלכע שמאטעס? דאס זאל אייך אויך קיין וואונדער ניט זיין, דאס איז נור השגחת פרטית פון גאט ב"ה, ער האט זייא געגעבען אזא דעה אז אידען מאמינים והרדים זאלין ניט אריין פאלין אין זיין גיפערליכען נעץ, אונ צום ענדע וועלין אלע פארשטיין פון זיין מדינת היהודים אליין וויא גיפערליך ער איז, וועלין זייא פון איהם אבשטיין, אונ מיר זייגען מחויב דאנקבאר צו זיין דיא חברה תושיה וואס זיא האט אונז גיעפינט דיא אויגען.

דער איבער זעצער פון מדינת היהודים גיט אונז צוא וויסען ווער הערצל איז, ער שרייבט אין זייטע 1 אז ביז דיא לעצטע צייט איז הערצל גיוועזן ווייט פון אידען אונ פון אידעשקייט ער האט גאר ניט געוואוסט פון זיין פאלק, ער האט אויך ניט געוואוסט, פון וועלכע פאלק ער שטאמט ארויס, ער האט אויך ניט גיוואוסט פון אידעשע ליטעראטור א. ז. וו. נור דיא אנטישימיטיזם האט איהם געמאכט פאר אבעל תשובה אונ איז גיווארין א גלאוויניא קאמאנדעשציג ביא דיא ציונים.

ליבע לעזער, עס איז אגרויסער וואונדער וויא האט הערצל זיך דערוואוסט אז ער שטאמט פון אידען, אונ נאך אגרעסערע וואונדער איז אז פון איין אנטיסימיט זאל ארוים קומען

אַזאַ גְרוֹיסֶער בַּעַל תְּשׁוּבָה? פַאר וָואס קוּמְט זֵייא אַזַא גְרוֹיסֶען זְכוּת אַז זֵייא זָאלִין גָאר מַאכֶען בַּעֲלֵי תְּשׁוּבוֹת ?

מִיר קֶענֶען זַיין זִיכֶער אַז אַזַא בַּעַל תְּשׁוּבָה וֶועט נִיט זַיין גְרֶעסֶער וִויא אַ צַדִיק גָמוּר אוּנ מִיר זַיינֶען זִיכֶער אַז צַדִיקִים גְמוּרִים וֶועלִין נִיט קֶענֶען שְׁטֵיין נִיט בַּייא אִיהם אוּנ נִיט בַּייא זַיין סֶעקְטֶע, מַחֲמַת עֶס וֶועט זִיךְ גִיוִויס הֶערִין אַ רֵיחַ רַע אַשְׁלֶעכְטֶער רֵיחַ, מִיר דוּכְט אַז דֶער בַּעַל תְּשׁוּבָה וָואס אִיז גִיוָוארֶען פוּן דִי אַנטִיסִימִיטִין אִיז נָאךְ עֶרְגֶער וִויא דִיא אַנטִיסִימִיטִין אַלֵיין, דֶער יִרְאַת שָׁמַיִם פוּן אִיהם אִיז אַזוֹיא גְרוֹיס וִויא פוּן אַלֶע שׂוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל, אִין זַיין טְרֵיפָה הַארְץ בְּרֶענְט אַזַא פַייעֶר וָואס פוּן דֶעם וֶוערְט צוּא שְׁמָאלְצֶען דִיא שְׁקָלִים אוּנ עֶס וֶוערְט פַאר בְּרֶענְט דִיא אַקְצִיֶעס אוּנ דִיא מַארְקֶעס אוּנ נָאךְ אַנְדֶערֶע זִילְבֶּער אוּנ גָאלְד וָואס מֶען נַארְט אוֹיס בַּייא דִיא אָרֶעמֶע אִידֶעלַאךְ אוּנ דֶער צוּא וֶוערֶען פַאר בְּרֶענְט פִיל אוּמְשׁוּלְדִיגֶע נְשָׁמוֹת.

עֶס אִיז פַארַאן אַכְּלַל אִין מֶענְשְׁלִיכֶען לֶעבֶען, וִוילְסְט דוּא אֵייגֶעם קֶענֶען זָאלְסְטוּ זֶעהן זַיינֶע חֲבֵרִים - וֶוער זֵייא זַיינֶען אוּנ וָואס זֵייא טְהוּעֶן, דֶער אִיבֶער זֶעצֶער פוּן מדינת היהודים דֶערְצֵיילְט אִין זַיין פָארְרֶעדֶע דָאס מַאקְס נורדו. אִיז גִיוָוארֶען דֶער בֶּעסְטֶער גוּטֶער פְרַיינְד פוּן הערצל פַאר זַיין וֶוערְק מדינת היהודים, וֵוייסְט אִיר לִיבֶע לֶעזֶער וֶוער מַאקְס נורדו אִיז, עֶר הָאט גֶעמַאכְט אַבּוּךְ וָואס עֶר לַאכְט אָב אִין זַיין בּוּךְ פוּן פִילֶע זַאכֶען וָואס זַייגֶען בַּייא אוּנְז אִידֶען זֵייעֶר הֵיילִיג, אוּנ אִיצְט אִיז עֶר גִיוָוארֶען אַפִּיהרֶער בַּייא דִיא צִיוֹנִיסְטֶען...

אוֹיךְ דֶער צֵיילְט אוּנְז דֶער אִיבֶּער זֶעצֶער אַז ברנר לזר אַגְרוֹיסֶער אַנַארְכִיסְט אִיז אוֹיךְ גִיוָוארִין אַגְרוֹיסֶער גוּטֶער פְרַיינְד פוּן הערצל פַאר זַיין מְדִינַת הַיְהוּדִים. לִיבֶּע לֶעזֶער, וִויא גֶעפֶּעלְט אַייךְ הֶערְצֶלְ'ס חֲבֵרִים? אִידֶען קֶענֶען זִיךְ בַּארִימֶען מִיט

איהם און מיט זיינע חברים און מען קען זיך פאר לאזין אז זייא זאלין זיין פיהרער.

אויך דער ציילט דער איבער זעצער אז פיל נוצרים און שרים גיבען אפ גרויס כבוד הערצל, פאר זיין ווערק מדינת היהודים. ליבע לעזער האט רחמנות און באטראכט זיך וואס קען דאס זיין וואס כריסטען, אנארכיסטין, אנטשימיטין זיינען אזויא שטארק צוא פרידען וואס הערצל זאגט אז ער וועט מאכען פאר אידען אמלוכה און איבער הויבט נאך אין פלשתינה, וואס פלשתינה איז הייליג בייא כריסטען און בייא אלע פעלקער, איז דאס דען מעגליך אז זייא זאלין גיין געגען זייער גלויבען? און בפרט נאך אנטשימיטין אנארכיסטין וואס זייער גאנצע סעקטע זוכט נור אוים צו רייסין, אז חס וחלילה ,לא יזכר שם ישראל עוד? וואס איז דא גיווארין מיט אמאהל ביי זייא אזא גרויסע שמחה אז מען וועט מאכען א אידישע מלוכה און נאך אין פלשתינה?

ליבע אידען איך פארשטייא דאס ניט, באטרעכט זיך ליבע הייליגע אידען פיליכט איז דאס פארקערט, פיליייכט רעכענען זייא אז אידען זאל ארוים קומען דער פון גרויסע רעות ר"ל און דער מיט מיינען זייא אוים פירין זייער פארלאנג אז חס וחלילה לא יזכר שם ישראל עוד. מיר אידען דארפען בעטען בייא גאט ב"ה אז ער זאל אונז היטען פון דיא וואס שטעלין זיך אוים פאר אונזערע גוטע פריינד פאר אונזערע העלפער און פון אונזערע שונאים וועלין מיר זיך אליין מיט גאטעס הילף זעהן צו ראטירין, אזויא וויא עס איז גישריבין אין תהלים „ד' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי" פון דיא גוטע פריינד וויא הערצל מיט זיין סעקטע זאל אונז איין גאט ב"ה אויסהיטען.

דארום האבען דיא יראים וחרדים אגרויסען חשד אויף איהם, און מען מוז זיך היטין פון דיא טובות וואס כופרים

גֶאטְטֶעס לֵייקֶענֶער ווילִין טָאהן אִידֶען, זֵייא מֶיינֶען גֶעווִיס
צוּא טָאהן אִידֶען אַזֶעלכֶע טוֹבוֹת וִויא דִיא אִינְקְוִויזִיטָארִין
הָאבִּין גִיטָאהן אִין שפאַניא, זֵייא ווילִין בְּרֵיינְגֶען דֶער צוּא אַז
זֵייא זָאלִין קֶענֶען זָאגִין, אִידֶען מִיר פַארְלַאנְגֶען פוּן אֵייך אִיר
זָאלְט גֵיין רַחֲמָנָא לִצְלַן אִין וַואסֶער אָדֶער אִין פֵייעֶר...

דֶער אִיבֶּער זֶעצֶער פוּן מְדִינַת הַיְהוּדִים זָאגְט אִין זַיין
פָארְרֶעדֶע, אַז עֶס אִיז פַארַאן מֶענְשִׁין וָואס זָאגִין אַז הערצל'ס
פְּלַאן אִיז נוּר אַחָלוֹם, זָאגְט עֶר, זָאל אֲפִילוּ זַיין אַז דָאס
אִיז אַחָלוֹם אָבֶּער דֶער רַעְיוֹן פוּן „כִּי תִמָּלֵא הָאָרֶץ דֵעָה"
„וְגָר זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ" „וְלֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גוֹי חֶרֶב", וָואס יְשַׁעְיָה
הַנָּבִיא הָאט גִיזָאגְט: „אַז עֶס וֶועט פוּל וֶוערִין דִיא עֶרְד מִיט
וִויסֶענְשַׁאפְט" „אוּנ אַז עֶס וֶועט וָואגֶען אִין אֵיינֶעם אַוָואלְף
מִיט אֵיין שָׁאף, אוּנ אַז קַיין פָאלְק וֶועט נִיט הוֹיבִּין
אַשְׁוֶוערְד אוֹיף דֶעם אַנְדֶערִין פָאלְק" זָאגְט דֶער אִיבֶּער זֶעצֶער
אַז דָאס אִיז דָאך גִיוִויס וַוייטֶער פוּן מְצִיאוּת וִויא הערצל'ס
חֲלוֹמוֹת.

לִיבֶּע הֵיילִיגֶע אִידֶען, בֶּערֶעכִינְט זִיך וִויא גְרוֹיס אִיז דִיא
אַפִּיקוֹרְסוּת פוּן דֶעם אִיבֶּער זֶעצֶער, אַז עֶס זָאל זִיך גִיפִינֶען
בַּייא אַמֶענְשִׁין אַזַא גְרוֹיס הוּצְפָּה אָפּ צוּא לַאכִין שְׁרִיפְטְלִיך פוּן
יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא אוּנ אָפּ צוּא לַאכִין פוּן 10 מִילְיָאן אִידֶען אוּנ
פוּן אַלֶע צַדִיקִים וָואס זַיינֶען גִיוֶוען פוּן דִיא צַייט פוּן יְשַׁעְיָה
הַנָּבִיא בִּיז הַיינְט, וָואס אַלֶע הָאבִּין גִיגְלוֹיבְּט אוּנ אַלֶע אִידֶען
גְלוֹיבֶּען אִיצְט אַז דִיא וֶוארְטֶער פוּן יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא אִיז הֵיילִיג,
אוּנ אַלֶע כְּרִיסְטִין וָואס זֵייא גְלוֹיבֶּען אוֹיךְ אַז דִיא רֵייד פוּן
דִיא נְבִיאִים אִיז הֵיילִיג, זָאל זִיך גִיפִינֶען אַ צִיוֹנִיסְטִיל פוּן
הערצל'ס סֶעקְטֶע אוּנ זָאגֶען שְׁרִיפְטְלִיך אַז דִיא רֵייד פוּן
יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא אִיז מֶעהר נִיט וִויא אַ חָלוֹם וִויא הערצל'ס
מְשׁוּגֶעגֶע לִיגִינְס אוּנ פַאלְשֶׁע חֲלוֹמוֹת, אוֹיף אַזֶעלְכֶע
אַפִּיקוֹרְסוּת דַארְף מֶען קְרִיעָה רַייסִין, וָואס אִיז דָאס פַאר

אַ אוּמְגְלִיק, וֶוער עֶס רִירְט זִיךְ נוּר צוּא דִיא צִיוֹנִיסְטֶען שְׁרַייבְּט אַפִּיקוֹרְסוּת פּוּבְּלִיצִיסְטִיק אוּנ וַוייזְט חוּצְפָּה גֶעגֶען אַלֶע אִידֶען אוּנ גֶעגֶען דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט? אוּנ וִויא אַזוֹיא שְׁוַוייגֶען דָאס דִיא צִיוֹנִיסְטֶען, אַז פוּן זַייעֶר סֶעקְטֶע גֵייט אַרוֹיס אַזֶעלְכֶע חוּצְפָּה? דִיא צִיוֹנִים הָאבֶּען דָאךְ גִידַארְפְט לְכָל הַפָּחוֹת פָאדֶערְן בַּייא דֶעם אִיבֶּער זֶעצֶער אוּנ בַּייא דִיא חֶבְרָה תּוּשִׁיָה אַז עֶר זָאל נֶעמֶען צוּרִיק זַיינֶע פַארְדָארְבֶּענֶע רֵייד, עֶס אִיז אַ שַׁאנְדֶע פַאר דִיא חֶבְרָה תּוּשִׁיָה אַז זַייא הַאלְטֶען בַּייא זִיךְ אַזֶעלְכֶע מֶענְשִׁין וָואס מִיט זַייעֶרֶע רֵייד פַאר סַאמֶען זַייא אוּנְזֶערֶע יוּנְגֶע אוּמְשׁוּלְדִיגֶע קִינְדֶער, מִיט אַזֶעלְכֶע פַארְדָארְבֶּענֶע רֵייד מַאכֶען זַייא אַז דִיא יְרֵאִים וַחֲרֵדִים לוֹיפֶען פוּן דֶער סֶעקְטֶע, אוּנ וָואס פַאר שִׂנְאָה קֶענֶען דִיא צִיוֹנִים הָאבֶּען אוֹיף דִיא יְרֵאִים וַחֲרֵדִים וָואס זַייא זַיינֶען נִיט קֵיין צִיוֹנִים, זַייא אַלֵיין בְּרֵיינְגֶען דָאךְ אַז אִידֶען זָאלִין לוֹיפֶען פוּן זַייא.

דֶער אִיבֶּער זֶעצֶער זָאגְט אוֹיךְ אִין זַיין פָארְרֶעדֶע דָאס ד"ר הערצל אִיז גִיוֶוען אֵיינֶער פוּן דִיא אַסִימִילַאטָארִין, דָאס הֵייסְט אַז זַייא ווִילִין דָאס אִידֶען זָאלִין זִיךְ פַאר מִישֶׁען מִיט אַנְדֶערֶע פֶעלְקֶער, זַייא זָאלִין זִיךְ מִתְחַתֵּן זַיין מִיט אַנְדֶערֶע פֶעלְקֶער, צוּא וָואס דִיא הִתְבּוֹלְלוּת אַסִימִילַאצְיֶע קֶען דֶעם אִידֶען פִירִין קֶען מֶען פַאר שְׁטֵיין מִיט אֵיין וָוארְט, מֶען זוּכְט נוּר אַז מֶען זָאל דֶעם נָאמֶען אִיד פַאר נִיכְטֶען, דֶער נָאמֶען אִיד זָאל גָאר נִיט דֶער מָאנְט וֶוערִין. דֶער אִיבֶּער זֶעצֶער זָאגְט אֲפִילוּ אַז הערצל אִיז גִיוֶוען פוּן דִיא אַסִימִילַאטָארִין, קֶענְט אִיר לִיבֶּע לֶעזֶער מֵיינֶען אַז אִיצְט אִיז עֶר שׁוֹין נִיט פוּן דִיא אַסִימִילַאטָארִין, וֶועט אִיהר זֶעהן אִין מדינת היהודים זַייטֶע 12—13 וִויא וַוייט עֶר אִיז נָאךְ אִיצְט אוֹיךְ אִיבֶּער גִיגֶעבִּין צוּא אַסִימִילַאצִיע. דָאס אִיז אוֹיךְ שְׁוֶוער צוּא פַאר שְׁטֵיין, וָוארוּם שְׁוַוייגֶען דָאס דִיא צִיוֹנִים, דָאס אִיז דָאךְ פַאר זַייא אַ שַׁאנְדֶע אַז זַייעֶר אָן פִיהרֶער אִיז אִיבֶּער גִיגֶעבִּין פִיר דִיא אַסִימִילַאצִיע.

דֶער איבֶּער זֶעצֶער דֶער צֵיילְט אוּנְז וָואס פַאר אַגְרוֹיסֶער מֶענְשׁ הערצל אִיז, עֶר אִיז אַפִּילִיטָאנִיסְט אִין אַצַייטוּנְג אוּנ אויך שְׁרַייבְּט עֶר הֶזְיוֹנוֹת אִין ווינֶער בוּרְגְטְהַאטֶער. לִיבֶּע לֶעזֶער ווייסְט אִיר וָואס זַיין אַרְבֶּעט אִיז, אוֹיס צוּא טְרַאכְטִין אַלֶע סָארְטֶען לִיגִינְס גִילֶעכְטֶער פַאלְשֶׁע זַאכֶען וָואס נִיט גִישְׁטוֹיגִין אוּנ נִיט גִיפְלוֹיגִין, צוּא בַּאשְׁרַייבִּין ווִיא דִיא אַקְטָארִיסְע הָאט גִימַאנְצְט נָאך אַנְדֶערֶע נַארִישְׁקַייט, וָואס נִיט פַאר אַלֶע סָארְטֶען מֶענְשִׁין פַּאסְט דָאס, מֶען קֶען פַארְשְׁטֵיין וָואס פַאר אַכָּבוֹד אִידֶען קֶענֶען הָאבֶּען פוּן אַזַא גָארְנִיסְט אַז עֶר אִיז אַפָּארְשְׁטֵייעֶר פַאר 10 מִילְיָאן אִידֶען אוּנ מֶען קֶען פַארְשְׁטֵיין ווִיא מֶען קֶען אַזַא מֶענְשִׁין אָן טְרוֹיעֶן 10 מִילְיָאן נְפָשׁוֹת מִיט זַייעֶר גֶעלְט אוּנ בְּלוּט אוּנ אוּמְשׁוּלְדִיגֶע קִינְדֶערְלַאך . . .

אִיר לִיבֶּע לֶעזֶער קֶענְט גוּט פַארְשְׁטֵיין ווִיא גְרוֹיס הערצל'ס יִחוּס אִיז, אַז עֶר ווייס אַלֵיין נִיט פוּן וֶועמֶען עֶר שְׁטַאמְט אוּנ וֶוער זַיינֶע חֲבֵרִים זַיינֶען אוּנ וָואס זַיין גֶעשֶׁעפְט אִיז. אִיצְט וֶועלִין מִיר אוֹיס שְׁרַייבִּין וָואס עֶר שְׁרַייבְּט אוּנ זָאגְט אִין זַיין מדינת היהודים, וֶועט אִיר לִיבֶּע לֶעזֶער גוּט פַארְשְׁטֵיין וָואס פַאר אַפַיינֶעם הַאַרַאקְטֶער הערצל הָאט אוּנ וָואס פַאר טוֹבוֹת עֶר ווִיל טָאהן פַאר אִידֶען.

אִין מדינת היהודים זַייטֶע 7 זָאגְט הערצל דִיא וֶוארְטֶער: נִיט דָאס אַלֵיין פָאדֶער אִיך פוּן דִיא לֶעזֶער פוּן מַיין בוּךְ, אִיךְ פָאדֶער פוּן דִיא חֲכָמִים אוּנ מְלַמְדִים זַייא זָאלִין זִיךְ אָבּ קֶערִין פוּן דִיא לֶערְנוּנְג וָואס זַייעֶרֶע רַבָּנִים הָאבֶּען מִיט זַייא גִילֶערִינְט אוּנ אַרַיין נֶעמֶען אִין קָאפְּף דִיא נַייעֶע פְּלֶענֶער וָואס עֶר גִיט זַייא. דֶענְקְט מָאהל הָאפְט עֶר אַז זַייא וֶועלִין זִיךְ אִיבֶּערְצַייגֶען דָאס דִיא וֶועג וָואס זַייא הָאבִּין בִּיז אַהֶער אוֹיס דֶערְוֶוויילְט צוּא גֵיין וֶועט זַייא נִיט פִירֶען צוּא קֵיין תַּכְלִית אוּנ צוּא קֵיין צִיל, אוּנ פוּן יֶעצְט אָן זָאלִין זַייא זַייעֶרֶע קְרֶעפְטֶען נִיט אַנְוֶוענְדֶען אוֹיף פוּסְטֶע זַאכֶען וָואס זַייא זַיינֶען

אַזויא נוּט וויא נָארְנִיסְט, הערצל רֶעט נָאר אָפֶען אונ עֶר זָאגְט אַז מִיר זָאלִין אַוֶועק וַוארְפֶען אונְזֶער תּוֹרָה אונ אונְזֶער אֱמוּנָה אונ עֶר זָאגְט וויא עֶר גִיט אַאוּנְקאז גיט עֶר בֶּעט אָדֶער עֶר גִיט אַעֵצָה, נוּר עֶר הֵייסְט אַז מִיר זָאלִין אַוֶועק וַוארְפֶען דִיא תּוֹרָה אונ עֶר זָאגְט אַז מִיר זָאלִין נִיט אַוֶועק לֵיינִין אונְזֶער צַייט אוֹיף פּוּסְטֶע זַאכֶען.

לִיבֶּע אִידֶען. אוֹיף אַזֶעלְכֶע רֵייד דַארְף יֶעדֶער איד וָואס גְלוֹיבְּט נוּר אִין גָאט אונ אִין דִיא הֵיילִיגֶע תּוֹרָה וֵויינֶען אונ קְלָאגֶען אונ קְרִיעָה רַייסִין, פוּן זַיינֶע רֵייד אונ חוּצְפָּה זֶעט מֶען וויא גְרוֹיס אוּנְזֶער אוּמְגְלִיק אִיז אַז נוּר וֶוער עֶס וִויל לַאכְט פוּן אונְז אונ פוּן דִיא הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אונ בִּפְרַט אַז אַ מֶענְש וָואס וֵויים נִיט פוּן אונְזֶער תּוֹרָה נִיט פוּן אונְזֶער אֱמוּנָה נִיט עֶר קֶען אִידֶען אונ נִיט אִידֶען קֶענֶען אִיהם נִיט מֶען וֵויים צוּא עֶר שְׁטַאמְט פוּן אִידֶען, אַשְׁטִיקִיל פִּילִיטָאנִיסְטִיל אונ שְׁרַייבְּט אַנְקאזִין אַז עֶר הֵייסְט אונְז 10 מִילְיָאן אִידֶען אַוֶועק וַוארְפֶען אוּנְזֶער תּוֹרָה אונ אונְזֶער אֱמוּנָה. לִיבֶּע הֵיילִיגֶע אִידֶען, בַּארֶעכִינְט זִיךְ דֶעם גְרוֹיסֶען חִלּוּל הַשֵּׁם אַז מַאקס נורדו דֶער חָבֵר פוּן הערצל הָאט אַרוֹיס גִיגֶעבִין זַיין בּוּךְ „קָאנְוֶוענְט־יָאנֶעלֶע לִיגִין", וָואס עֶר שְׁרַייבְּט אַז תּוֹרָה אִיז אַיין אוֹיס גִיטְרַאכְטֶער לִיגֶען הָאבֶען כְּרִיסְטְלִיכֶע גַייסְטְלִיכֶע אַרַיין גִילֵייגְט זַיין וֶוערְק אִין חֵרֶם, אונ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים אִידֶען וָואס זֵייא דַארְפֶען שְׁטֵיין פַּאר כְּבוֹד הַתּוֹרָה מֶער וויא אַנְדֶערֶע פֶּאלְקֶער וָואס דִיא תּוֹרָה אִיז אוּנְזֶער גַאנְצֶער לֶעבִּין וָואס דִיא תּוֹרָה אִיז אוּנְזֶער גַאנְצֶער עֶהְרֶע, וָואס אַלֶע פֶּאלְקֶער וֵויסֶען אַז אוּנְזֶער תּוֹרָה אִיז הֵיילִיג, לֹא דַי נָאךְ נִיט גִינוּג וָואס אִידֶען הָאבְּען זִיךְ נִיט גִישְׁטֶעלְט פַּאר כְּבוֹד הַתּוֹרָה הָאבֶּען זִיךְ גִיפוּנֶען פוּן אונְז אַזֶעלְכֶע וָואס גִיבִּין דִיא כּוֹפְרִים נורדו אונ הערצל גְרוֹיס כָּבוֹד פַּאר וָואס זֵייא לַאכֶען אָפּ פוּן תּוֹרָה אונ קְלַייבֶּען נָאךְ פַּאר דִיא כּוֹפְרִים גֶעלְט אונ קְלַייבֶּען זֵייא אוֹיס אַז זֵייא

זָאלִין זַיין דִיא אָנְפִּירֶער פוּן כְּלַל יִשְׂרָאֵל וַייא זָאלִין זָאגֶען אַדֵעָה אוֹיף 10 מִילְיָאן אִידֶען, אוּנ מֶער חִלוּל הַשֵּׁם אִיז אַז עֶס הָאבֶּען זִיךְ גִיפוּנֶען פוּן רַבָּנִים וָואס עֶסִין בְּרוֹיט פוּן דִיא תּוֹרָה אוּנ אִידֶען הָאבֶּען מִיט זַייעֶר בְּלוּט גִימַאכְט זַייא פַאר מֶענְשִׁין אוּנ זַייא גִיבִּין דִיא כּוֹפְרִים גְרוֹיס כָּבוֹד, אוּנ אֵיינֶער פוּן דִיא רַבָּנִים צִיוֹנִים הָאט בַּיין קָאנְגְרֶעס גִיגֶעבִּין אַקוּשׁ נורדו אִין הַאנְד, אִיךְ וַויים גָאר נִיט וִויא אִידֶען וֶועלִין זִיךְ אָפּ וַואשִׁין פוּן דִיא גְרוֹיסֶע בִּזְיוֹנוֹת פוּן דִיא גְרוֹיסֶע שַׁאנְדֶע אוּנ פוּן דֶעם גְרוֹיסֶען חֵטְא פוּן חִלוּל הַשֵּׁם, דָאס וֶועט בְּלַייבֶּען אַיין שֶׁענְדְלִיכֶער פְלֶעק אִין הִיסְטָארְיֶע, אֲפִילוּ דִיא אִידֶען וְואס פִירִין זִיךְ נִיט עַל פִּי הַתּוֹרָה הָאבֶּען אוֹיךְ גִידַארְפְט פַאר אַכְטִין אַזֶעלְכֶע כּוֹפְרִים מְשׁוּגָעִים וָואס נֶעמֶען אַוֶועק פוּן אוּנְז אוּנְזֶער גַאנְצֶע עֶהרֶע.

אוֹיסֶער דֶעם קֶען מֶען פַארְשְׁטֵיין וָואס פַאר אַפַּארְדָארְבֶּענֶער אַמְשׁוּגֶענֶער מֶענְשׁ עֶר אִיז, אִין דֶער צַייט וֶוען עֶר וִויל אִידֶען אַרַיין הַאפֶּען אִין זַיין נֶעץ שְׁטֶעכְט עֶר זַייא מִיט אַזֶעלְכֶע שְׁטֶעךְ וֶוערְטֶער, אַז עֶר הֵייסְט זַייא אַוֶועק וַוארְפֶען דִיא תּוֹרָה וָואס אִידֶען הָאבֶּען פִיל בְּלוּט זִיךְ גִילָאזְט פַאר גִיסֶען, אוּנ דוּרְךְ דֶעם דַארְפִין אִידֶען אַנְטְלוֹיפֶען פוּן אִיהם, אוּנ אוֹיסֶער דֶעם אַז עֶר וִויל אַז אִידֶען זָאלִין אַוֶועק וַוארְפֶען דִיא תּוֹרָה אוּנ אֱמוּנָה וִויא וֶועט מֶען דָאס קֶענֶען רוּפִין אִידִישֶׁע מְלוּכָה? דָאס וָואלְט דָאךְ גָאר זַיין אַהֵיידֶעשֶׁע מְלוּכָה, מִיט אַזֶעלְכֶע פַארְדָארְבֶּענֶע רֵייד מַאכְט עֶר אוּנְז נוּר אָן שַׁאנְדֶע פַאר אַלֶע פֶאלְקֶער, אַז אַלֶע זֶעהֶען וִויא עֶר לַאכְט פוּן אִידֶען אוּנ אִידֶען מַאכֶען נָאךְ אִיהם פַאר אַפָּארְשְׁטֵייעֶר.

הערצל פֶערְגֶענִיגֶענְט זִיךְ נָאךְ נִיט מִיט דִיא מְשׁוּגֶענֶע פָאדְלֶע רֵייד עֶר זָאגְט אִין מדינת היהודים זַייטֶע 12 אוּנ 13 הִתְבּוֹלְלוּת אַסִימִילַאצִיע אִיז אַז אִידֶען זָאלִין זִיךְ פַאר מִישֶׁען מִיט אַנְדֶערֶע פֶאלְקֶער וָואלְט גִיוֶוען זַייעֶר גוּט, עֶר זָאגְט אַז

פון דֶעם וָואלְטִין מִיר גִיזֶעהן פִּיל גוּטְץ אוּנ דָאס וָואלְט נִיט זַיין פַאר אוּנְז קַיין שַׁאנְדֶע אוּנ עֶר זָאגְט אַז דִיא הִתְכּוֹלְלוּת זָאל זַיין בְּרוּחַ וּבְמַחֲשָׁבָה אוּנ דָאס זָאגְט עֶר קֶען נוּר וֶוערִין דוּרְךְ נְשׂיאֵי תַעֲרוּבוֹת, אוּנ עֶר זָאגְט אִין זַייטֶע 13 הַלְוַאי וָואלְטִין דָאס טָאהן נוּר פוּן דִיא מִיטֶעלֶע קְלַאסְסֶע פוּן אִידֶען וָואס זֵייא זַיינֶען דִיא גְרֶעסְטֶע טְהֵייל פוּן אִידֶען דַאן וָואלְט גִיוֶוען יָדָם עַל הָעֶלְיוֹנָה, זֶעהט אִיהר הֵיילִיגֶע אִידֶען וָואס פַאר אַ גְלִיק עֶר וִויל בְּרֵיינְגֶען אִידֶען ? פוּן אַזֶעלְכֶע טוֹבוֹת מוּזֶען אִידֶען לוֹיפֶען, עֶס אִיז גִיוֶוען פִּיל רְשָׁעִים וָואס הָאבֶּען גִיוָואלְט טָאהן אוּנְז אַזֶעלְכֶע גִיפֶערְלִיכֶע טוֹבוֹת אוּנ גָאט ב"ה הָאט אוּנְז אוֹיס גֶיהִיט פוּן זֵייעֶרֶע טוֹבוֹת הָאפְּפֶען מִיר אַז גָאט ב"ה וֶועט אוּנְז פוּן הערצל'ס טוֹבוֹת א.יךְ אוֹיס הִיטִין, עֶס אִיז אַגְרוֹיסֶער וואוּנְדֶער וָואס פְרֵייֶען זֵייא זִיךְ אַזוֹיא דִיא צִיוֹנִים מִיט הערצל אוּנ נורדו, אוּנ נָאךְ מֶעהר וואוּנְדֶער אִיז אִידֶעשֶׁע פְרֵיילִינְס פְרֵייֶען זִיךְ אַזוֹיא מִיט זֵייא צוּא וַוייל עֶר גִיט עֵצוֹת אִידֶען זָאלִין גֶעמֶען פְרוֹיֶען פוּן אַנְדֶערֶע פֶעלְקֶער וִויא נורדו הָאט אַלֵיין גִיטָאהן עֶר הָאט גִינוּמֶען אַפְרוֹיא פוּן אַיין אַנְדֶער גְלוֹיבֶּען, וַוייזְט אוֹיס אַז עֶר הַאלְט אִידֶעשֶׁע טֶעכְטֶער פַאר גְרוֹיסֶע גָארְנִיסְטִין אוּנ דִיא אִידֶעשֶׁע טֶעכְטֶער קֶענֶען אִיהם דִיא טוֹבָה נִיט פַארְגֶעסִין, וַוארְשֵׁיינְלִיךְ פַארְשְׁטֵייעֶן זֵייא אַז עֶר אִיז גִירֶעכְט אוּנ אֶפְשַׁר אִיז עֶר דֶער פַאר אַלֵיין גִירֶעכְט אַז עֶר לַאבְּט אַזוֹיא פִּיל פוּן אִידֶען אוּנ זֵייא גִיבִּין אִיהם אַזַא כָּבוֹד אוּנ קְלַייבֶּען פַאר אִיהם גֶעלְט אוּנ מַאכֶען צוּנוֹיף פַאר אִיהם אִין אַלֶע קְלוֹיזֶען אוּנ אִין אַלֶע שׁוּלֶען, דַארְף עֶר דָאךְ גְעווּים פוּן זֵייא נִיט הַאלְטִין פַאר מֶענְשִׁין.

אִין מדינת היהודים אִין זַייטֶע 14 זָאגְט הערצל דִיא וֶוערְטֶער אִיךְ צְווייפֶעל נִיט אַז דֶער פַאר וָואס אִיךְ זָאג דֶעם מִשְׁפַּט צֶדֶק (רִיכְטִיגֶע אוּרְטְהֵייל) אָפֶען וֶועל אִיךְ עֶרְוֶועקֶען אוֹיף מִיךְ הֶעם כַּעַס פוּן דִיא אִידֶען וָואס לֶעבֶּען גְלִיקְלַאךְ, נוּר זָאגְט

ער אַזעלכע מענשען פאַר אומווירדיג איך, צוא זייא וועל איך זיך ניט קעהרין... ליבע אידען דאס איז אויך גירעט נור וויא אַ משוגענער חצוף, ווער וועט דאס אַזויא דער שראַקען ווערין אַז הערצל וועט זיך צוא איהם ניט קערין, ער מיינט אַז איהר וועט זיך שטאַרק דער שרעקען: אונ איהר וועט איהם באַלד אָפּ געבען אייער גאַנצען פאַר מעגין אייערע פרויען אונ אייערע אומשולדיגע קינדער, צווישען אַלע שונאי ישראל וואס עס איז גיווען אונ זייגען אָן געשטאַנען אויף אידען איז נאך אַזא פאַר דארבענער משוגענער חצוף אונ אַפּיקורוס ניט גיוועזן, קיין שונאי ישראל האט נאך אַזא פאַלשע מאכקע ניט גיטראַגין וויא ער טראַגט...

פון דיא אידעשע עמיגראַציע זאגט הערצל אין „מדינת היהודים" זייטע 15 וועלין דיא אסימילאַטאָרין דאס דיא וואס וועלין זיך פאַר מישען מיט אַנדערע פאָלקער וועלין האבען צווייא מאהל אַזויא פיל וויא דיא קריסטען א. ז. וו., אין זייטע 17 ווייזט ער נאך מעהר אַרויס זיין כוונה ער זאגט קלאהר אונ דייטליך וואס ער וויל, ער זאגט ווען דיא אידען וועלין אַרויס גיין פון אַלע לענדער וועלין צוא נעהמען אַלע אידעשע ערטער אונ אידעשע גישעפטען די קריסטען. אויף אַזעלכע רייד האט שלמה המלך געזאגט יש בוטה כמדקרות חרב (משלי י"ב י"ח) עס איז פאַר האַנדין אַיינער רעט אונ איז מזיק מיט זיינע רייד, גלייך וויא ער וואלט שטעכין מיט אַ שווערד, הערציל שטעכט אונזער גאַנצע פאלק מיט אַ שווערד, ער רייצט אויף אונז אָן דיא קריסטען אונ דיא אסימילאַטאָרין זייא זאלען אונז טאהן שלעכטעס, כדי מיר זאלען אַרויס פון דיא לענדער וועלען זייא צוא נעמען אונזערע שטעלין, הייזער אונ גישעפטען, הערצל רעט נור דיא רייד פון די אַנטיסימיטען, אין זיין מדינת היהודים אין גאַנצען איז ניטא אַגוט וואָרט פאַר אידען נור ער רעט איבער אַלע רייד פון די אַנטיסימיטין,

נָאךְ קְנַאפּ הָאט מֶען גִינָאסֶען אוּנְזֶערֶע אָרֶעמֶע רֵיינֶע בְּלוּט, קוּמְט הערצל אוּנ דֶער וֶועקְט נָאךְ מֶען זָאהל מֶעהרֶער גִיסֶען אוּנְזֶער בְּלוּט, אוּנְזֶער גְלִיק אִיז וָואס אוּנְזֶערֶע מְלָכִים זַיינֶען מַלְכֵי חֶסֶד אוּנ דִיא שָׂרֵי מְלוּכָה זַיינֶען אוֹיךְ אַנְשֵׁי חֶסֶד אוּנ זַייא לָאזֶען נִיט טָאהן אוּנז שְׁלֶעכְטֶעס. אָבֶער לִיבֶּע הֵיילִיגֶע אִידֶען, וָואס זָאלֶען טָאהן דִיא אִידֶען וָואס וָואהנֶען אִין לֶענְדֶער וָואס מֶען רַאבִּירְט זַייא אוּנ מֶען גִיסְט זַייעֶר בְּלוּט אוּמְזָאנְסְט, אִיז גֶעקוּמֶען הערצל אוּנ דֶער וֶועקְט נָאךְ דִיא שִׂנְאָה אוּנ וַוייזְט אַז קְרִיסְטֶען וֶועלֶען זַיין גְלִיקְלִיךְ וֶוען אִידֶען וֶועלֶען אַרוֹיס גֵיין, אוּנ זַייא וֶועלֶען צוּא גֶעהמֶען אַלֶע זַייעֶרֶע גִישֶׁעפְטֶען אוּנ הַייזֶער אוּנ עֶרְטֶער. עֶס קֶאן זַיין אַז אֵיינֶער גִיט אַנְדָבָה אַ רו"כ אוֹיף דִיא צִיוֹנִים אוּנ עֶר מֵיינְט אַז עֶר טוּט אַמִצְוָה אוּנ עֶס קֶען זַיין אַז מִיט דֶעם רו"כ פַאר גִיסְט מֶען אִידֶעשֶׁע בְּלוּט אוּנ מֶען מַאכְט אוּמְגְלִיקְלַאךְ כְּלַל יִשְׂרָאֵל מִיט אִידֶעשֶׁע אָרֶעמֶע גֶעלְט.

יֶעדֶער אִיד דַארְף זִיךְ בַּארֶעכֶענֶען פִילַייכְט הָאט עֶר אוֹיךְ אַטֵייל אִין דֶעם וָואס מֶען הָאט אָן גֶעפַאנְגֶען צוּא דְרִיקֶען אִידֶען אִין טערקַאי. דֶער סוּלטַאן אִיז אַלֶע מָאל גִיוֶוען צוּא אִידֶען אַמֶלֶךְ שֶׁל חֶסֶד אוּנ אִידֶען הָאבֶען גִיהַאט אִין טערקַאי אַלֶע פְרַייהַייט, אוּנ בַּאלְד אַז הערצל הָאט אָן גֶעפַאנְגֶען צוּא מַאכֶען קָאנְגְרֶעסֶען אוּנ זָאגֶען אָפֶען אַז עֶר וֶועט מַאכֶען פַאר אִידֶען אַמְלוּכָה אִין פלשתינה הָאט מֶען אָן גֶעפַאנְגֶען מַאכֶען פַאר אִידֶען גְזֵירוֹת, מֶען הָאט בַּאלְד פַאר בָּאטִין אִידֶען קוֹיפֶען עֶרְד אוּנ פַאר בָּאטֶען אִידֶען אַריין פָאהרֶען אִין פלשתינה אוּנ מֶען לָאזְט אִידֶען נִיט בּוֹיעֶן אֲפִילוּ אַשְׁטֶעלְכִיל.

דֶער טערקִישֶׁער פַּאסְלַאנִיק אִין אַ מעריקע הָאט גֶעזָאנְט אַז בַּאלְד אִידֶען ווַיילֶען וֶועגֶען אַמְלוּכָה קֶען טערקִישֶׁע

אונ זֵייא זֵיינֶען אוֹיךְ גִיוֶועןְ אִין זֵייעֶר וַעַד, אונ זֵייא הָאבֶּען זִיךְ בַּאהֶעפְט צוּא אַמוּמָר לְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, אונ וָואס דוּרְךְ זֵייא אַלֵיין אִיז אַרוֹיס גִיקוּמֶען פִיל מִכְשׁוֹלִים בַּייא אִידֶען, וָואס מַטִיפִים רֵיידֶען בַּייא דֶער סֵפֶר תּוֹרָה כָּל דָּבָר אָסוּר וָואס דוּרְךְ זֵייא אִיז גֶעוָוארֶען קָאפֵּיינֶעס אונ דָארְטֶען זָאלֶען צוּא זַאמֶען קוּמֶען נְקֵבוֹת מִיט בַּחוּרִים אונ הָאבֶּען פַארְסַאמְט דֶעם יוּנְגֶען דוֹר מִיט חַטַאת נְעוּרִים, אונ וֶוען אַז אוּנְזֶערֶע גְאוֹנִים צַדִיקִים וַחֲסִידִים הָאבֶּען זִיךְ אָן גֶענוּמֶען פַאר כָּבוֹד הַתּוֹרָה, זַיינֶען זֵייא אַרוֹיס. אונ הָאבֶּען זֵייא מְבַזֶה גִיוֶועןְ מִיט אַלֶע זְלְזוּלִים, דוּרְךְ זֵייא הָאט מֶען אַרֵיין גִיפִירְט דִיא עֵצָה פוּן בִּלְעָם אִין הֵיילִיגֶע עֶרְטֶער אֲפִילוּ אִין שׁוּלִין, אונ אַז זֵייא הָאבֶּען גִיזֶעהְן אַז דִיא וֶועלְט הָאבֶּען אָן גִיפַאנְגֶען פַארְשְׁטֵיין וָואס זֵייא זַיינֶען אונ וִויא אוּמְגְלִיקְלַאךְ זֵייא הָאבֶּען אוּנְז גִימַאכְט וָואס זֵייא ווילֶען פַאר בִּלְעָנְדִין דִיא אוֹיגֶען מִיט זֵייעֶרֶע פַאלְשֶׁען מִזְרָחִי, וָואס קֶען הֶעלְפִין אַלֶע פַאלְשֶׁען אַז זֵייא זוּכֶען נוּר אַז מֶען זָאל צוּא שְׁטֵיין צוּא דֶעם וָואס עֶר וִויל אוּנְטֶער בְּרֵיינְגֶען אִידֶען.

גָאנְץ גִיב פַאר שְׁטַאנְד דִיא וָואס גֵייעֶן אִין שַׁעֲרֵי צִיוֹן לֶערְנֶען דֶעם בְּלַאט גְמָרָא, אַז זֵייא זָאלִין פַארְשְׁטֵיין אַז מִיט זֵייעֶר לֶערְנֶען גִיבֶּען זֵייא אַכּוֹחַ צוּא דִיא סִטְרָא אַחֲרָא אַרֵיין צוּא פִירֶען אוּמְשׁוּלְדִיגֶע מֶענְשִׁין דֶעם כְּלַל יִשְׂרָאֵל אִין אַאוּמְגְלִיק, זֵייא זָאלִין פַארְשְׁטֵיין אַז דִיא וָואס גֵייעֶן צוּם בְּלַאט אִין יְרוּשָׁלַיִם דְלֵיתָא דַארְפֶען מַאכֶען יֶעדֶער מָאהל אַבְּרָכָה „בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן אֶרֶךְ אַפַּיִם לְעוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ, אזויא וִויא דִיא גְמָרָא הַקְדוֹשָׁה זָאגְט אִין בְּרָכוֹת. הָרוֹאֶה מַרְקִילוּס אוֹמֵר: בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן אֶרֶךְ אַפַּיִם לְעוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ". גָאנְץ עֶפֶען דִיא אוֹיגֶען פוּן דִיא אוּמְשׁוּלְדִיגֶע פַארבְּלַאנְזֶעטֶע שָׁאף, אַז זֵייא זָאלֶען פַארְשְׁטֵיין אַז אַלֶעם וָואס הערצל זָאגְט אִיז לִיגֶען.

טֶערְקַאי וֶועט גֶעווים נִיט פַאר קוֹיפֶען פלשתינה אונ

בִּפְרַט אִידֶען, אוּנ אַלֶע מַהְמֶדְרַאַגְער אוּנ נָאךְ פֶּאלְקֶער וֶועלִין לַאזֶען פַארְגִיסֶען זֵייעֶר לֶעצְטֶע טְרָאפְּפֶען בְּלוּט אוּנ וֶועלִין נִיט לָאזִין מַאכֶען אִידֶען אַמְלוּכָה, גִיבּ אַכּוּחַ דִיא מַאֲמִינִים אַז זֵייא זָאלִין פַארְשְׁטֵיין אַז יֶעדֶער אִיד אִיז מְחוּיָב צוּא שְׁטֵיין גֶעגֶען דִיא פַאלְשֶׁע כֶּעקְטֶע, אוּנ יֶעדֶער אִיד אִיז מְחוּיָב זִיךְ מוֹסֵר נֶפֶשׁ צוּא זַיין, אוּנ נִיט לָאזִין מַאכֶען אַזַא גְרוֹיסֶען חִלּוּל הַשֵּׁם, אוּנ דַאן וֶועט נָאט בּ"ה אוֹיף אוּנְז רַחֲמָנוּת הָאבֶּען אוּנ וֶועט גֶעבִּין אַ גוּטֶע דֵעָה אוּנְזֶערֶע מַלְכֵי חֶסֶד אוּנ דִיא שָׂרִים אַז זֵייא וֶועלִין פַארְשְׁטֵיין אַז מִיר זַיינֶען אוּמְשׁוּלְדִיג אוּנ זֵייא וֶועלִין אוֹיף אוּנְז שִׁיצֶען אַז מֶען זָאל אוּנְזֶער בְּלוּט אוּמְזִיסְט נִיט לָאזִין פַארְגִיסִין, אוּנ נָאט בּ"ה וֶועט אוֹיף אוּנְז רַחֲמָנוּת הָאבֶּען אוּנ וֶועט אוּנְז שִׁיקֶען דֶעם אֱמֶת'ן מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

אַדרעסע שלי:

Вильна, Завальная ул. З. Дорману, соб. домъ.

אדרעססע שלי

Вильна, Завальная ул. З. Дорману, соб. домъ.